

Література

1. Алексеева М. І., Мотиви навчання учнів, К., «Радянська школа», 1996.
2. Блонский П. П., Избранные педагогические произведения, М.,
3. Борисова З. Антон Макаренко – засновник новаторської педагогіки // Палітра педагога. – 2003. - №3. – С.6-7.
4. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В. Петровского. М.: Просвещение, 1993.
5. Волович М.Б. Наука обучать. Технология преподавания математики. – М.: Linka-Press, 1995.
6. Гончаренко С.У. Технологія навчання // Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997 – С.331.
7. Гордин Л., Невская С., Филін І. О «Книге для родителей» А.С. Макаренко (К 50-летию выхода в свет) // Народное образование. - 1987. - № 12. - С.79-81
8. Гриценко Л. А. Макаренко і В. Сухомлинський про розвиток громадянськості // Завуч (Шкільний світ). – 2003. - №3. – С.8 (вкладка).
9. Гриценко Л. Розвиток індивідуальності в колективах А. Макаренка // Завуч (Шкільний світ). – 2003. - №3. – С.4 (вкладка).
10. Гриценко Л.І. А.С. Макаренко: педагогика, устремленная в будущее // Педагогика. – 2003. - №2. – С.63-66.
11. Гузеев В.В. Образовательная технология: от приема до философии. – М., 1996.
12. Давыдов В.В. Проблемы развивающего обучения. – М.: Педагогика, 1986.
13. Занков Л. В., Развитие школьников в процессе обучения, М., «Просвещение», 1987.
14. Зязюн І. Сторінками книги "Это принадлежит вечности..." // Завуч (Шкільний світ). – 2003. - №3. – С.6-7 (вкладка).

ДЮСШ ЯК «ШКОЛА СПРИЯННЯ ЗДОРОВ'Ю»

Попович О.П. (Полтава)

Виховання залишається об'єктивною реальністю, найважливішою частиною людської культури, історії, цивілізації. Час довів, що це успішно тільки тоді, коли виховання має системний характер. На даний час починають складатися гуманістичні виховні системи. При цьому кожна загальна система освіти повинна відводити належне місце і фізичному вихованню і спорту, що досить необхідно для встановлення рівноваги та зміцнення взаємозв'язків між складовими елементами освіти.

Як не парадоксально це може показатися, саме дитячо-юнацька спортивна школа (ДЮСШ) в умовах нестабільності сучасного суспільства залишається найбільш важливим інститутом фізичного виховання і функціонує як "Школа сприяння здоров'ю". Вона є складовою частиною системи позашкільних навчальних закладів фізичної культури та спорту області, району, міста.

Отже, ДЮСШ – це позашкільна установа, основною діяльністю якої є спортивна підготовка дітей, підлітків і молоді.

ДЮСШ створюються міською (районною) радою за поданням цього відділу з урахуванням потреб забезпечення її головних завдань за умови наявності необхідної навчально-методичної та матеріально-технічної бази, тренерсько-викладацьких кадрів та дотримання санітарно-гігієнічних норм, правил і

стандартів. Вони знаходяться у функціональному підпорядкуванні відділу у справах сім'ї, молоді та спорту міської (районної) ради.

У своїй діяльності дитячо-юнацькі спортивні школи керуються Конституцією України, Законом України "Про фізичну культуру і спорт", Законом України "Про позашкільну освіту", іншими законодавчими актами України, наказами Держкомспорту України, рішеннями обласних, міських (районних) рад і виконавчих комітетів, положеннями про позашкільний навчальний заклад та дитячо-юнацьку спортивну школу, своїми Статутами.

Завданням ДЮОШ є: гармонійний розвиток особистості, фізична підготовка, зміцнення здоров'я дітей засобами фізкультури і спорту, розвиток їх здібностей в обраному виді спорту, розвиток їх здібностей в обраному виді спорту. Вони цілеспрямовано займаються підготовкою кваліфікованих спортсменів-резерву для збірних команд України, а також майстрів з ігрових видів спорту [5, с.3-4].

Як у "Школі сприяння здоров'ю", так і в ДЮОШ створюються всі умови для фізичного виховання та розвитку особистості, за результатами чого передбачаються визначення основних наслідків:

на рівні особистості дитини:

- виховання ціннісного ставлення до здоров'я;
- виховання свідомої потреби у зміцненні та збереженні здоров'я;
- навчання у відповідності з особистісними можливостями і держстандартом;
- формування мотивації здорового способу життя;

на рівні школи:

- формування культури здоров'я школярів;
- становлення гармонійно розвинутої, духовно і фізично здорової особистості [1].

Головним кредо ДЮОШ, на наш погляд, є виховання в учнів ціннісного ставлення до свого фізичного "Я", що характеризує вміння особистості позитивно оцінювати свою зовнішність, тіло, будову, поставу, розвиток рухових здібностей, фізичну витривалість, високу працездатність, функціональну спроможність до швидкого відновлення сил після фізичного навантаження, статево належність, гігієнічні навички, корисні звички.

У Законі України "Про позашкільну освіту" вказано, що одним із основних напрямів у позашкільному навчальному закладі є "фізкультурно-спортивний або спортивний, який забезпечує розвиток фізичних здібностей вихованців, учнів і слухачів, необхідні умови для повноцінного оздоровлення, загартовування, змістовного відпочинку і дозвілля, занять фізичною культурою і спортом, підготовку спортивного резерву для збірних команд України, набуття навичок здорового способу життя [4, с.46].

Особлива увага у Полтавській області приділяється дитячо-юнацьким спортивним школам. Станом на 1.01.2008 року в області функціонує ДЮОШ – 60, СДЮОШОР – 5, в яких культивується 49 видів спорту.

Згідно з наказом Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України від 07.02.2001 р. № 261, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.02.2001 р. № 155/5346 в Україні визнано 52 олімпійських види спорту. На Полтавщині функціонують відділення ДЮОШ за 24-ма видами: бадмінтон, баскетбол, бокс, важка атлетика, веслування на б/к, велошосе, волейбол, вільна боротьба, вітрильний спорт, гандбол, гірськолижний спорт, греко-римська боротьба, дзюдо, кінний спорт, стрільба кульова, лижні гонки, легка атлетика, настільний теніс, плавання, пляжний волейбол, триатлон, тхеквондо WTF, футбол, художня гімнастика.

Не дивлячись на те, що досліджувалися питання нормативних вимог

спеціальної підготовленості гандболістів 16-17 років у навчально-тренувальних групах СДЮШОР (Фаді Тоуш, 1990) [6]; багаторічна підготовка гандболістів у дитячо-юнацьких спортивних школах (В.Я.Ігнат'єва, І.В.Петрачова, 2004) [2] т. ін., все-таки недостатньо розглядалась проблема виховання фізичних якостей старшокласників з цього виду спорту.

На Полтавщині функціонують усього 5 відділень з гандболу (2007 р.), в яких навчальних груп:

- початкової підготовки та спортивно-оздоровчих – 31;
- навчально-тренувальних – 14;
- спортивного вдосконалення – 3.

Спортсменів, що займаються у групах з гандболу:

а) початкової підготовки та спортивно-оздоровчих – 588 (1 рік навчання – 89; 2 рік – 43; 3 рік – 28; 4 рік – 24);

б) спортивного вдосконалення (1 рік навчання – 23; 2 рік – 10).

Як бачимо, серед гандболістів немає жодної групи вищої спортивної майстерності та спортсменів вищої спортивної майстерності.

Усього цим видом спорту займається 805 осіб (діти віком до 18 років – 804 особи), серед яких: дівчат – 282; сиріт – 10.

Із загальної кількості спортсменів, що займалися у групах протягом звітного року, присвоєно II, III та юнацькі спортивні розряди 97 особам.

Їх навчають і виховують 12 тренерів, у тому числі 9 штатних.

Із загальної кількості штатних тренерів мають: освіту за напрямом "фізична культура і спорт" – 9, у тому числі освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, магістра – 9; вищу – 3; II категорію – 3.

В області нараховується 224 установи, в підпорядкуванні яких перебувають:

- школи для спортсменів-інвалідів – 6;
- школи для дітей-сиріт – 4;
- ФСТ "Колос" – 44;
- ФСТ "Спартак" – 12;
- ФСТ "Україна" – 27;
- Комітет з фізичного виховання та спорту МОН – 78;
- структурні підрозділи у справах сім'ї, молоді та спорту – 53.

Великі виховні і освітні можливості фізичного виховання не реалізуються самі по собі, якщо відповідним чином не організований процес викладання.

Основні напрями та зміст діяльності ДЮСШ:

- вивчення досвіду роботи кращих спортивних шкіл України;
- апробація інноваційних підходів щодо організації і змісту навчально-тренувального процесу в умовах ДЮСШ;
- науково-методична робота з тренерами-викладачами та вчителями фізичної культури;
- система діагностико-аналітичної роботи з виховної проблеми;
- організація та забезпечення функціонування дієвого учнівського самоврядування «Шкільний олімпійський комітет»;
- інтеграція зусиль ДЮСШ і батьківської громадськості;
- функціонування ДЮСШ як «Школи сприяння здоров'ю» [3].

Спільно з головним управлінням освіти і науки Полтавської облдержадміністрації проведені огляди-конкурси на кращу постановку навчально-тренувальної, спортивної та виховної роботи серед ДЮСШ.

Рейтинг роботи ДЮСШ Полтавської області за 2007 рік по спорту вищих досягнень

№ п/п	Назва ДЮСШ	Олімпійські види спорту		Неолімпійські види спорту	
		Кількість очок	Місце	Кількість очок	Місце
1.	ДЮСШ №3 м.Комсомольськ ФСТ «Україна»	7964	1	-	-
2.	ДЮСШ №1 м.Комсомольськ Спорткомітет	6305	2	152	19
3.	ДЮСШ №2 м.Кременчук МОН України	4444	3	687	9
4.	ДЮСШ «Юність-І» м.Полтава ФСТ «Україна»	2733	11	5466	1
5.	Полтавська обласна ДЮСШ «Колос»	4282	4	4028	2
6.	ДЮСШ при облраді «Колос»	3391	6	3422	3

Підведені підсумки обласного огляду-конкурсу на кращу постановку навчально-тренувальної, спортивної та виховної роботи серед ДЮСШ свідчать про рейтинг роботи по спорту вищих досягнень міст і районів: м.Полтава (53931 очко) – 1 місце, м.Комсомольськ (15981 очко) – 2, м.Кременчук (13597) – 3; серед районів Кременчуцький (2523) – 1 місце, Полтавський (1915) – 2, Козельщанський (1790) – 3. Також відзначено Зіньківську СДЮШОР з гандболу МОН України (хоча з 57 шкіл вони посідають лише 16 місце (2007 р.).

У дитячо-юнацьких спортивних школах працює 221 тренер-викладач зі спорту (дані 2007 р.). По кожному виду спорту визначено рейтинг роботи тренерів ДЮСШ та СДЮШОР. Наприклад, серед 12 тренерів з гандболу названо імена найкращих: О.В.Рогович (МОН «Україна», м.Зіньків) – 1 місце; О.В.Нестеровський (Спорткомітет, м.Полтава) – 2; І.С. Пирлик (МОН «Україна», м.Зіньків) – 3; С.М.Хорольський (МОН «Україна», м.Зіньків) – 4; В.П.Фесун (МОН «Україна», м.Зіньків) – 5; М.М.Шулик (МОН «Україна», м.Зіньків) – 6.

Отже, ДЮСШ – заклад, сприятливий для дитини, в якому ідея першоважливості здоров'я гармонійно охоплює всі аспекти її життя. Тому поліпшення її роботи як "Школи сприяння здоров'ю" вбачаємо в упровадженні нових видів діяльності, у реально спланованому і керованому процесі, який потребує співпраці вчителів, співробітників, медичних працівників, адміністрації. Такий підхід зосереджується на системному впровадженні здоров'язберігаючих технологій, які забезпечують неперервний цілеспрямований і послідовний вплив на вихованців ДЮСШ певних форм і методів навчально-виховної роботи, організованих з метою формування в них культури здоров'я.

Література

1. Іванівський С.В. Оздоровче освітнє середовище – головний чинник валеологізації навчально-виховного процесу // Навколишнє середовище і здоров'я людини. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару. – Полтава, ПДПУ, 2007. – 208 с.

2. Игнатъева В.Я., Петрачева И.В. Многолетняя подготовка гандболистов в детско-юношеских спортивных школах: Методическое пособие. – М.: Советский спорт, 2004. – 216 с.
3. Києво-Святошинська дитячо-юнацька спортивна школа – <http://www.kristti.com.ua/modules.php?name=Pages&go=page&pid=233>
4. Книга керівника позашкільного навчального закладу: Довідково-методичне виданн / Упоряд. З.М.Рудакова; Л.М.Павлова. – Харків: Тор-сінг плюс, 2006. – 608 с.
5. Типове Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу (ДЮСШ), Спеціалізовану дитячо-юнацьку спортивну школу (СДЮШОР), затверджене Наказом Міністерства України у справах молоді і спорту № 1681 від 2.09.92 р., погоджено з Міністерством праці та Міністерством освіти України зі змінами та доповненнями, затвердженими наказами Мінмолодспорту, Держкомспорту України №№ 2311 від 18.08.95 р., 3317 від 26.12.95 р., 121 від 25.11.96 р., 65 від 12.01.98 р.
6. Тоуиш Фади. Нормативные требования специальной подготовленности гандболистов 16-17 лет в учебно-тренировочных группах СДЮШОР: Автореф. дис. канд. пед. наук. – М.: 1990. – 22 с.

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У КОНТЕКСТІ ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Проць Н.І., Пацай Н.Б. (Львів)

Формування інформаційно-технологічного суспільства, докорінні зміни в соціально-економічному та духовному розвитку держави потребують підготовки вчителя нової генерації. Реалізація цього стратегічного завдання зумовлена також глибинними змінами в системі і структурі загальної середньої освіти та необхідністю інтеграції національної освіти в європейський освітній простір. [2, с.297]

Організація освітньої діяльності постійно вдосконалюється, збагачується новим змістом, оновлюється. Ці процеси обумовлені цілим рядом чинників, серед яких найважливішим вважаємо зміну цілей навчання. Основне – це організувати процес так, щоб студент зрозумів всю велич інформаційного простору, який оточує сучасну людину, і неможливість його забезпечити без самовдосконалення і розвитку особистості. Тому потрібно, щоб освітня діяльність не зводилась до передачі накопиченої інформації, запас якої протягом багатьох років залишається без змін, а формувати особистість, розвивати здібності і обдарування у майбутніх фахівців, стимулювати потяг до самоосвіти та професійного самозростання. Отже, стратегія формування професійної компетентності у майбутніх вчителів природничих дисциплін у вищому навчальному закладі залежить від трьох головних чинників організації процесу навчання:

1. мети навчання (для чого навчатися);
2. змісту (чому саме навчати);
3. принципів організації навчального процесу (як навчати);

Процес формування професійної компетентності педагога охоплює про-дуктивне вирішення послідовних етапів:

- актуалізацію потреб особистості та співвіднесення їх із вимогами й